

מגורים ואדריכלות מודרנית: הסטוריה, רעיונות ומושגי יסוד Housing and modern architecture: history and core concepts

סמסטר ב' תשע"ט

2 ש"ס

סוג המסגרת: שיעור

שם המרצה: ד"ר אדר' דקלה יזהר
טלפון:

דואר אלקטרוני:

diklayizhar@gmail.com

בניין: חדר:

שעות קבלה: לפי יום:
תיאום מראש

תיאור הקורס

הקורס מציע הכרות עם אדריכלות המגורים המודרנית: גישות זרמים וסוגיות יסוד. התפתחות הרעיונות תוסבר כרונולוגית ועל רקע תהליכים משמעותיים שהתרחשו במאה האחרונה בחלקי הגלובוס השונים. בנוסף, נלמד את המקורות האינטלקטואליים של הגישות השונות ואת ביטויים המרחבי, פורמלי וטיפולוגי. המשגה זו תשמש בקורס בסיס לקריאה מחודשת של מגורים בישראל. כאן נבחן באיזה אופן רעיונות ומודלים שפותחו מעבר לים הוטמעו (או נדחו) במציאות המקומית.

The course offers an introduction to the architecture of modern housing: fundamental issues and approaches. The development of ideas will be explained chronologically and in the context of significant processes that have taken place in the past century globally. In addition, we will study the intellectual sources of the different approaches and spatial, formal and typological expressions. This conceptualization will serve as a basis for a renewed reading of modern housing in Israel. Here we will examine how ideas and models developed overseas were assimilated or rejected locally.

דרישות הקורס

נוכחות והשתתפות בשיעורים (80% לפחות), ניתוח תקדים, כתיבת עבודה.

מרכיבי הציון הסופי

10%	נוכחות והשתתפות.
30%	'אטלס מגורים' - ניתוח תקדים.
60%	עבודה כתובה – עבודת ניתוח עיונית באורך 2500 מילה המתייחסת לתקדים (התיחסות לשני מקורות עיוניים לפחות מתוך רשימה).

נושאי הקורס לפי שיעורים (נתון לשינויים)

- 1. מבוא: מגורים כפרויקט מודרני**
'שאלת הדיור' (אנגלס) ואדריכלות המגורים.
גישה מערכתית: בניית תשתית רעיונית ושיתופי פעולה.
- חטיבה ראשונה: מכונות מגורים**
2. מגורים והעיר המודרנית
CIAM – Charters of Athens
בית הפועל החדש - Kiefhoek Pieter Oud, 1920s, Rotterdam
Ernst May - New Frankfurt
Weissenhof (Dwelling) Settlement
- 3. יחידת המגורים – יחידת בסיס**
מושגים: תיפקוד, מידעון, סטנדרטיזציה ותיעוש
לה קורבוזיה (Machine a habiter)
אלכסנדר קליין (Existenzminimum)
וולטר גרופיוס (Zeilenbau)
ישראל - דב כרמי: הדירה - מגורים קרינה, צל ואויר.
- 4. מגורים והמשתמש**
אוניברסליות וגוף
אדולף לוס: ללמוד לגור
Margarete Schütte-Lihotzky: Frankfurt Kitchen
ארנסט נויפרט
ישראל: מעונות עובדים, קריות עמל, משק עזר, דיור שיתופי - טיפולוגיות של מגורים/עבודה.
- חטיבה שנייה: קולקטיבים/שיכון**
5. קולקטיבים גדולים: התקופה שלאחר מלח"ע השנייה
מדינת הרווחה, embedded liberalism.
הנדסה חברתית
אחריות הממשלה לדיור: דיור ציבורי, פיתוח בחסות המדינה.
Interbau Berlin, 1957
סופרבולק, 'הפרויקטים הגדולים' בערים האמריקאיות.
- 6. דומסטיקה:** הפרויקטים של לויטאון, פורדיום, הפרבר האמריקאי, צריכה.
Rayner Banham: a Home is not a house; Eames House
- 7. לאומיות:** מדינות לאום מתפתחות, אימפריאליזם רך.
צ'אנדיגר, הודו: רפרודוקציה של ריבוד חברתי דרך הבית.
ישראל, מערכת השיכון הציבורית ופרויקט השיכון בעירות הפיתוח.
- חטיבה שלישית: קהילה/הביטט**
8. סטרוקטורליזם 1: מגורים ומערכות עירוניות
Team X Primer, Robin Hood Gardens, Thresholds,
ישראל: קרית גת ושכונת גליקסון, ערד ובאר שבע.

9. **סטרוקטורליזם 2: יחסיות תרבותית - בין ורנקולר (תרבות) לתיעוש הבניה (מודול)**
אדריכלות ללא אדריכלים, Algerian Modulor, מטבוליזם יפני, צבי הקר: הביטט מונטריאול
ישראל: בין הבית הערבי לרמות פולין.

10. השתתפות: גמישות

מעורבות הדייר בתהליכי ייצור: Self-help, Self-built כשיטת פיתוח
החופש לבנות: אתיקה חברתית-פוליטית או שיטה כלכלית.
PREVI, Lima, Peru (מודול רך)
John Habraken, Walter Segal, John Turner
ישראל גודוביץ' – בתי מעטפת

חטיבה רביעית: הפרטה והעיר

11. **ישראל תקופה מעברית: בנה ביתך, בנין H,**
טרנספורמציות פוליטיות כלכליות חברתיות ומרחביות בישראל של שנות השבעים
הפרטה של מערכת הדיור הציבורית: הקבלנים באים (H), יצחק פרלשטין

12. ייצוג הסטוריה וזיכרון: טיפולוגיות מגורים ודמות העיר

Seaside Florida, אורבניזם חדש, IBA Berlin (1990s)
ישראל: יער אדריכלים – מגורים במעלה אדומים; פואבלו אספניול

13. מנגנונים ניאוליברליים, צפיפות וגודל.

חרושת: מגדלים, URBURB,
פרגמטיזם הולנדי - נתונים מחוללי סביבה, Housing plus

רשימת ספרות תועבר בתחילת הסמסטר.